

או, במה עוד הקיל רבי שמעון, בקרבנות שדמן ניתנין למעלה מחוט הסיקרא, כגון חטאת בהמה, ואירע שנתנן למטה מחוט הסיקרא –

ומדוע מקיל רבי שמעון בהם?

ולעולם דשחטן וקיבל דמן בצפון, אלא ששינה מקום מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, וכיון שפסולין בקודש, אחרי כניסתן לעזרה, לכן קידשם המזבח, ולא ירדו.

אבל הכא, כיון דשחטן בדרום, סובר רבה, שאפילו רבי שמעון מודה שאם עלו ירדו, דנחשבים כמאן דחנקינן דמי, כיון ששינה מקום שחיטתן מצפון לדרום, נחשב כאילו נשחטו מחוץ לעזרה, ולא נאמר בהם הדין שהמזבח מקדשן⁽⁴⁰⁾.

כי פליגי, במה חולקים רבה ורב יוסף, אליבא דרבי שמעון, הסובר לגבי נשחט בלילה שאם עלה לא ירד.

רב יוסף, סובר כרבי שמעון, כשם שלרבי שמעון בנשתנה זמנו, ונשחט בלילה, לא ירד, כן הדבר לגבי שינוי מקומו. ונשחט בדרום, לא ירד.

ואילו רבה אמר לך: עד כאן לא קאמר רבי שמעון, גם רבי שמעון עצמו לא הקיל בכל הפסולים שלא ירדו, אלא בקרבנות הניתנין שדין דמם להינתן למטה מחוט הסיקרא [שהוא הסימן שהיה במזבח המבדיל בין חלקו העליון לחלקו התחתון]. כגון עולת בהמה, חטאת העוף, אשם ושלמים, ואירע שנתנן למעלה מחוט הסיקרא.

הערוך לנר.

נמצאנו למדים, שהתוס' לא רצו לומר שרבי יהודה לומד דין תורה של אם עלה ירד בנשחט בדרום מקל וחומר מנשחט בלילה, דאין לו שום צורך ללמוד דין מדין, אלא ממילא נכלל דין דרום בדין לילה.

אלא, התוס' מבארים שרבה פירש דברי יהודה, ודייק מהם, שאם רבי יהודה סובר בנשחט בלילה שאם עלה ירד, כל שכן שרבי יהודה סובר בנשחט בדרום שאם עלה ירד, ולא משום שדרום חמור יותר, אלא, משום שעל דרום דנה עתה הגמרא, ונחלקו בו רבה ורב יוסף.

40. כן מבארים התוס'. [עיין היטב ברש"ש]. כלומר, רבי יהודה, הוא המחלק בין פסולים שאירעו בתחילה לבין פסולין שאירעו אחרי תחילת הכשרם –

ואילו לדעת רבי שמעון – אין חילוק, והוא

שאם עלה ירד, מנין דרש זאת? הלא אין לו פסוק רביעי למעטו? [עיין שם מה שתירצו].

ועוד הקשה הערוך לנר [נדה מ א], אם כדברי התוס' שנשחט בדרום חמור יותר מנשחט בלילה, אם כן, למה מיעט רבי יהודה נשחט בלילה, הלא עדיף ליה למעט דרום שפסולו רב יותר?

ויש לבאר: טעמו של רבי יהודה הממעט נשחט בלילה ונשפך דמה, מבואר בתוס' ד"ה ורבה [ומבואר בהערה הבאה] משום דבשניהם, תחילת עשייתן בפסול, שלא כמצוותן, [ובענין לך דמה, למה נתמעט, עיין תוס' זבחים פד ב ד"ה ומוציא ונדה מ ב], ואינם בכלל "פסולו בקודש", כיון שפסולין היה לפני שהיה להם הכשר. ולפיכך, הוא הדין והוא הטעם בנשחט בדרום, שפסולו הוא בתחילת עבודתו לפני הכשירו, ומשום כן סובר רבי יהודה שאם עלה ירד. ואין צורך במיעוט רביעי, כיון שנשחט בדרום נכלל בנשחט בלילה. ומתורצת גם קושית